

Turisticko-náučný chodník Nitrica

Kraj:	Trenčiansky
Okres:	Prievidza
Geomorfologická jednotka:	Strážovské vrchy
Geologická jednotka:	jadrové pohorie
Chránené územie:	prírodná pamiatka Brloh
Prístup:	bus Nitrica, Obuva alebo Horný koniec a pešo 300 m do centra
Východisko:	Nitrica, námestie pri obecnom úrade (supermarkete)
Trasa:	Nitrica - Močelník - jaskyňa Brloh - studnička Ľubín - Račice - Nitrica
Dĺžka, prevýšenie:	7 km, prevýšenie 175 m
Čas prechodu:	2,5 h
Počet zastávok:	11
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: prírodovedné, historické, geovedné

Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: nie je

Rok otvorenia: 2014

Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave, v obci značenie miestami chýba.

Textový sprievodca: nie je

Kontakt: Obecný úrad Nitrica, Nitrica 489, 972 22 Nitrica, tel. 046 / 5497 015

Poznámky: (1) Základnú trasu (A) je možné dvojako skrátiť - trasa B vynecháva zastávky 7, 8 a 9 a trasa C vynecháva zastávky 4 - 9. (2) Zo zastávky 5 odporúčame navštíviť po krátkej (miestami exponovanej) odbočke jaskyňu Brloh. (3) Na náučnom chodníku sú odpočinkové plochy s altánkami a miestom na kladenie ohňa.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie ako aj vlastivednú exkurziu či vychádzku. Návštevu voľne prístupnej jaskyne Brloh so žiakmi odporúčame iba v prípade priaznivého počasia - chodník k nej je miestami exponovaný.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Nitrica (obec). Obec severne od Partizánskeho vo Vestenickej bráne, ktorá je geomorfologicky časťou Nitrických vrchov, najjužnejšieho podcelku Strážovských vrchov, na ľavom brehu Nitrice na úpätí Drieňového vrchu. Vznikla v roku 1960 zlúčením obcí Račice a Dvorníky nad Nitricou. Račice sa prvýkrát písomne spomínajú v roku 1113 v Zoborskej listine, prvý záznam o Dvorníkoch je z roku 1249. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom, pestovaním a predajom ovocia a korenia, hlavne šafranu. V obci stojí viacero kaplniek a v jej východnej časti, Račiciach, od roku 2013 kostol sv. Michala.

Nitrica (rieka). Rieka na západnom Slovensku, pravostranný prítok Nitry, dlhá vyše 50 km. Pramení v strede Strážovských vrchov v južných svahoch masívu Vápča vo výške asi 760 m n. m. Preteká juhovýchodným smerom do Hornonitrianskej kotliny, kde je na nej vybudovaná vodná nádrž Nitrianske Rudno. Na juh smerujúci tok sa stočí k juhozápadu naspäť do Strážovských vrchov, ktorých výbežok - Nitrické vrchy - rozrezáva 7,5 km dlhou a 2 km širokou zníženinou - Vestenickej bránou. Pod ňou po 10 km toku Nitrianskou pahorkatinou ústi v Partizánskom do Nitry.

Prírodná pamiatka Brloh. Chránené územie vyhlásené v roku 1994 v najjužnejšej časti Strážovských vrchov južne od obce Nitrica na ochranu 16 m dlhej koróznokryogénnej **jaskyne Brloh** v lokalite Močelník v severozápadnom svahu Drieňového vrchu, vytvorenej v sivých dolomitových brekciách. Tvorí ju menšia sieň a prudko stúpajúca bočná chodba. Je bez kvapľovej výzdoby, steny nesú znaky po mrazovom zvetrávaní. V okolí vchodu sa nachádzajú škrapy. V období Slovenského národného povstania bola jaskyňa využívaná ako úkryt. Dnes je zimoviskom netopierov. Označovala sa aj ako Brložná diera. Jaskyňa je verejnosti voľne prístupná.

Strážovské vrchy. Rozsiahly horský geomorfologický celok na severozápadnom Slovensku medzi Trenčínom, Ladcami, Pružinou, Šujou (pri Rajci), Bojnicami a Malými Kršteňanmi (pri Partizánskom) s veľmi zložitou geologickou stavbou a pestrým reliéfom. Ich pôdorys je kompaktný s niekoľkými výbežkami. Najdlhšie hranice majú so zníženinami - na západe s Považským podolím, na severe so Žilinskou kotlinou, na východe s Hornonitrianskou kotlinou a na juhu s Podunajskou, resp. Nitrianskou pahorkatinou. Pomedzi ne krátko hraničia s Považským Inovcom (na juhu), Súľovskými vrchmi (na severe) a Malou Fatrou (na severovýchode). Dominantou je Strážov (1 213 m n. m.) v ich severnej časti. Sú jadrovým pohorím s hrastovou štruktúrou, ktorá naruša príkrovovú stavbu. Budujú

ich najmä vápence a dolomity subtatranských príkrovov, granitoidné jadro je odhalené len v malej juhovýchodnej časti pohoria (Suchý vrch a Malá Magura). Ako ostrovy sa vyskytujú na severozápade bradlové pásmo (s pruhom bradiel Dúbrava - Kalište - Butkov - Tlstá hora) a paleogénne sedimenty Centrálnych Západných Karpát (Mojtín). Reliéf pohoria je veľmi členitý, striedavo pahorkatinový až hornatinový. Od ostatných pohorí Centrálnych Západných Karpát sa líšia v tom, že nemajú ústredný chrbát. Tvorí ich mozaika vrchov, hrebeňov a chrbtov, erózných brázd a kotlín, navzájom prepojených hlbokými dolinami miestami s tiesňavovitými úsekmi prítokov Váhu (Podhradský potok, Teplička, Rajčanka). K juhu ich odvodňujú Bebrava a Nitrica s prítokmi. Územie je významné z hydrogeologického hľadiska - na zlomy v doline Tepličky sa viažu termálne minerálne pramene (liečebné kúpele Trenčianske Teplice) a na juhozápadnom okraji sú početné mimoriadne výdatné pramene kvalitnej pitnej vody. Pestré prírodné podmienky na relatívne malom území podmienujú vývoj cenných rastlinných spoločenstiev ako aj jedinečných typov krajiny. Lesná krajina s mnohými skalnými útvarmi a bezlesím na nich sa strieda s lúkami a pasienkami v okolí obcí vo vnútrohorských kotlinách či širších častiach dolín (brázdach), vymodelovaných na menej odolných kriedových horninách (napr. Poruba, Omšenie, Valaská Belá, Zliechov, Čičmany). Prevládajúcimi lesnými spoločenstvami sú bučiny, na silno skeletnatých pôdach a skalách sú hojné sutinové lesy či reliktné boriny. V bohatej vápnomilnej flóre sú zastúpené teplomilné panónske druhy ale aj horské a vysokohorské karpatské druhy. Špecifikom je výskyt desiatok druhov rodu vstavačovitých.

Názvy informačných panelov

1. Turisticko-náučný chodník Nitrica
2. Šafraníctvo
3. Dolomitové skaly nad Nitricou (Plieška)
4. Rastlinstvo (Močelník)
5. Jaskyňa Brložná diera (Močelník)
6. Obyvatelia lesa
7. Dravé vtáky (Nivy)
8. Studnička Ľubín
9. Zbieranie plodov a plodín (Putište)
10. Pálenica v Račiciach, sušenie ovocia
11. Sakrálne pamiatky

STANOVIŠŤA
TURISTICKO NÁUČNÉHO CHODĽA

- 1 Turistické naučné stánok Mirova
- 2 Letádky
- 3 Informačné stánok uvid Mirova (Parkovisko)
- 4 Načiatok (Mirova)
- 5 Jaskňa Bránik dary (Mirova)
- 6 Zvezdová hora
- 7 Dva veľké žirafy
- 8 Dva veľké Laby
- 9 Zvezdová hora a park (Mirova)
- 10 Fábrika a Račička, súkromie včelárstva
- 11 Súkromie parkoviska

■ Trasa A
■ Trasa B
■ Trasa C

